

Розділ 6. Тактична підготовка (10 годин).

Тема 2. Індивідуальні дії солдата в бою та взаємодія у складі двійок і груп (4 години уроку).

Питання 1. . Бойова армійська система (БАРС).

Питання 2. Способи носіння і застосування штатної стрілецької зброї.

Питання 3. Взаємодія у складі двійок і груп.

Питання 4. Порядок пересування у складі груп.

Питання 1. . Бойова армійська система (БАРС).

Військовослужбовців Збройних Сил України навчають за новими методиками та системами, максимально адаптованими до реальних умов бою.

Однією з них є Бойова армійська система (БАРС). БАРС - це комплексна система навчання, яка охоплює тактико-спеціальну, гірську (альпіністську), рукопашну, вогневу, домедичну, психологічну підготовки та практичну стрільбу і вчить бійця реагувати швидше й ефективніше в екстремальних умовах сучасного загальновійськового бою.

Бойова армійська система розрахована для навчання значної кількості непідготовлених людей за короткий термін. Тому зазвичай її технічну базу становлять десяток-два простих у вивченні прийомів, кожен з яких можна використовувати в різних ситуаціях і для захисту, і для нападу. За час навчання у військовослужбовців формуються спеціальні навички, які допоможуть ефективно пересуватися на полі бою, вміло використовувати зброю, виконувати завдання в екстремальних ситуаціях, успішно вести рукопашний бій та контролювати перебіг будь-якої нештатної ситуації. Бійців готують до реального сучасного ближнього бою, де окрім вільного застосування арсеналу вони повинні вміти володіти собою у критичній ситуації та імпровізувати.

Наприклад, під час відпрацювання прийомів рукопашного бою за системою БАРС використовують будь-які підручні засоби: мушку і ремінь автомата, особливості конструкції пістолета, гілку, палицю, каміння тощо. Тобто військовослужбовці навчаються використовувати підручні матеріали в несприятливій ситуації. Універсальність системи виявляється передусім у правильному і комплексному застосуванні прийомів і дій у типових ситуаціях бою: на вулицях міста, в будинку, вузькому приміщенні, з декількома противниками, протидії ножу та палиці, у темряві. До того ж техніка не вимагає тривалого опанування.

Під час курсу підготовки обов'язково проводять навчальні сутички з одним і декількома противниками. Вони формують у військовослужбовців основи тактики ведення рукопашних єдиноборств зі зброєю, а також застосування підготовчих дій (розвідки загроз, маскуванню, виклик противника на необхідні дії, створення для противника незручних умов маневрування).

Під час курсу підготовки військовослужбовці навчаються:

- основам тактики ведення рукопашних єдиноборств зі зброєю та без неї;
- способам та прийомам прихованого й безшумного пересування (з різними видами зброї та без неї, у спорядженні та без нього);
- маскуванню під час виконання бойового завдання;
- використанню бойових можливостей пістолета й автомата - веденню вогню з різних положень (стоячи, з коліна або присівши, лежачи), з місця та в русі, усунуванню затримок під час стрільби та ураженню цілі з першого пострілу;
- основам альпінізму та скелелазіння;
- надавати першу домедичну допомогу в умовах ведення бойових дій, зокрема, в секторі обстрілу й тимчасових укриттях.

Порядок пересування солдата на полі бою має надзвичайно важливе значення. Способи пересування визначаються характером місцевості, завданням солдата і діями противника.

Нижче наводимо декілька варіантів пересування під вогнем противника.

Рух по-пластунськи. Цей спосіб використовують тоді, коли кулі противника летять на висоті коліна над поверхнею землі (40-50 см). Боєць, лежачи на животі, пересувається вперед, використовуючи руки і ноги. Ця техніка вимагає найщільнішого контакту з ґрунтом і не передбачає огляду місцевості піднімаючи голову.

Рух повзком використовують, коли кулі противника летять на рівні пояса (60-80 см). На відміну від руху по-пластунськи боєць має можливість підняти голову для огляду місцевості.

Рух "павуком" або "крабом". Інша назва такого способу "напівкарачки" - тобто пересування може здійснюватися з опорою на чотири або три кінцівки з опорою на коліна, лікті або передпліччя, будь-яким боком тіла вперед.

Рух ривком. Цей метод використовують, коли вогонь противника дуже слабкий та епізодичний. Ривок можна використати, коли боєць точно знає, що по ньому не ціляться.

Цей метод передбачає дотримання певного алгоритму: 1) обрав місце (укриття), до якого треба перебігти - 2) встав - 3) побіг з максимально можливою швидкістю - 4) ліг на землю - 5) зробив перекат (швидке переповзання) праворуч або ліворуч на 1 -2 м - 6) зайняв обрану позицію. Час перебіжки дуже легко визначити за формулою: при вставанні потрібно подумки без пауз промовляти фразу: "ВСТАВ. ПОБІГ. БІЖУ. ВЖЕ ЧАС ЛЯГАТИ". Лягати (падати) доцільно трохи праворуч або ліворуч від заздалегідь обраного бійцем місця з метою введення в оману противника, якщо він виявить бійця під час перебігання. Перекат (швидке переповзання) допоможе максимально непомітно для ворожого спостерігача зайняти обрану бійцем позицію.

"Котячий" рух. Цей спосіб полягає у пересуванні зі зброєю наготові, на напівзігнутих ногах, нахиливши тулуб уперед та легко вигнувши спину дугою. Положення рук при цьому - якомога нижче та з максимальним зведенням ліктів один до одного. Такий спосіб пересування доречний під час пересування в лісі, чагарниках, у приміщеннях, тобто в умовах готовності до раптового близького контакту з противником.

Подолання перешкод під час пересування на полі бою здійснюють у будь-який зручний спосіб, але лише за умов максимально можливої прихованості дій та можливості їх подолати без зупинок і затримок. Основне правило - біля перешкоди не затримуватись, а після подолання переміститись якомога далі від неї.

Питання 2. Способи носіння і застосування штатної стрілецької зброї.

На основі досвіду, під час ведення бойових дій використовують особливі способи носіння штатної стрілецької зброї, які надають зручності його застосуванню та максимально звільняють руки військовослужбовця.

Розташування зброї на грудях - ремінь перекинутий через шию, автомат висить стволом униз. Таке положення автомата не заважає в раптовій рукопашній сутичці, дає можливість застосовувати другу зброю (пістолет, ніж), підручні засоби та прийоми рукопашного бою. У такому положенні автомат можна використовувати для нанесення ударів стволом, прикладом і магазином.

Під час ведення бою у лісі, чагарниках, у будовах та у траншеях автомат прикладом притискають до правої верхньої частини грудної клітки, при цьому ствол може бути нахилений донизу або доверху. Такий спосіб допомагає швидко націлювати зброю в напрямку противника та відкривати прицільний вогонь.

Під час здійснення маршру на автомобілях або десантом на бронетехніці зброю зазвичай тримають у руках з перекинутим через шию ременем і відпущеним на більшу, ніж зазвичай, довжину.

Під час патрулювання об'єктів автомат зручніше розташувати на грудях - ремінь перекинути через шию, автомат, що висить стволом убік, солдат підтримує обома руками, одна з яких знаходиться на запобіжнику, а інша - на рукоятці затворної рами, що дає змогу швидко приготувати зброю до застосування. Автомат досить зручно розташований, не заважає стрибати з машини і його швидко можна навести на ціль.

Під час перевірки автотранспорту та осіб, які несуть службу на блокпостах (КПП), для зручнішого розташування автомата потрібно відчепити ремінь від ствольної антабки

і зачепити його карабін за антабку прикладу, утворивши петлю. Цей спосіб носіння називають односточковим. Утворену петлю підганяють за розміром та надівають через плече й спину. Таким чином автомат з відкинутим прикладом, розташований під правим плечем, легко підкинути однією рукою. Положення зброї при цьому не повинно давати змоги заволодіти нею при раптовому нападі.

Під час довготривалого пішого маршу за відсутності загрози зіткнення з противником автомат зручніше розташувати на грудях-ремінь перекинута через ший, автомат висить стволом убік, руки знаходяться зверху автомата.

Багато бійців заміняють штатний ремінь стрілецької зброї на ремені односточкові та триточкові для тактичного носіння зброї.

Питання 3. Правила маскуванню.

Володіння мистецтвом маскуванню (камуфляжу) надає солдату можливість "розчинитися" на полі бою. Камуфляж, як уміння ховатися на фоні навколишнього середовища, має дві основні складові:

1) під укриттям розуміємо будь-які перешкоди, здатні заховати бійця від ворожого вогню (дерева, камені, стіни, канали чи вирви тощо). Такі перешкоди створюють певний захист від куль та уламків снарядів;

2) під маскуванню розуміємо вміння зливатися з безпосереднім оточенням. Це захист лише від ворожого спостереження, але в жодному випадку не захист від вогню.

Під час маскуванню важливо пам'ятати:

- розмір - кілька предметів, близьких за розміром, краще піддаються маскуванню разом;
- форма - у природі немає правильних геометричних фігур;
- блиск - як правило, блищать масні або гладкі поверхні;
- тінь - часто видає форми, які мозок впізнає навіть підсвідомо;
- силует - об'єкт можна впізнати, якщо він виділяється на світлому фоні (або буде підсвіченим з тилу);
- колір - вкрай важливими є найбільш поширені в конкретній місцевості кольори.

Наприклад - тині, утворені рисами обличчя, потрібно приховати і спотворити. Щоб досягти такого ефекту, застосовують тональний крем або олівець. Потрібно використовувати лише ті кольори, які відповідають домінуючим кольорам довкілля. Цю ж схему використовують для маскуванню відкритих частин рук, якщо не одягають рукавиць. Руки рухаються значно частіше, ніж голова. Оскільки рух руйнує маскуванню більше, ніж щось інше, світлі руки працюють як сигнальні прапорці.

Волосся - це ще одна з ознак, за якими людину легко виявити на будь-якій місцевості, тому волосся прибирають під головний убір.

Потрібно замаскувати зброю та особисте спорядження. Розвантажувальна система, сумки, металеві частини спорядження - все це маскують спеціальними стрічками або іншими матеріалами. Ізоляційною стрічкою обмотують усі кільця, карабіни й пряжки, що допоможе уникнути шуму та блиску. Важливо пам'ятати, що використання справжніх рослин можливе лише як короточасний захід через ненадійне кріплення та швидке висихання.

Неабияке значення для маскуванню має правильний вибір місця для ведення вогню і спостереження за противником. На місцевості солдат відшукує природне укриття (канава, вирва, колода тощо), потім оглядає все довкола і непомітно переміщується до нього. Перш ніж розпочати обладнання позиції, потрібно швидко вивчити місцевість, звернувши особливу увагу на низини, канали, борозни та інші укриття, які може використати противник для непомітного наближення.

Вивчивши місцевість і переконавшись у правильності вибору місця, солдат починає обладнувати окоп для стрільби лежачи. Зброю кладе справа від себе на відстані простягнутої руки стволом у напрямі противника. Якщо поруч є природне укриття (вирва, великий камінь, повалена колода, уламок стіни), його потрібно максимально використати. Окоп солдат обладнує малою піхотною лопатою, що входить до комплексу спорядження. Піхотною лопатою, утримуючи її за держак обома руками, ударами до себе підрізує дерен, який складає збоку, щоб потім можна було його використати для

маскування бруствера. Вийняту землю спершу викидає вперед, потім - убік, щоб утворити бруствер для захисту від куль, осколків снарядів, мін.

Голову потрібно тримати якнайближче до землі, щоб не стати мішенню, не припиняючи при цьому спостереження за противником. Коли в передній частині окопу приблизно в радіусі ліктів буде досягнута належна глибина (в окопі для стрільби лежачи це 30 см; виміри солдат проводить, знаючи розміри малої піхотної лопати), потрібно поступово відсунутись назад. Важливо пам'ятати: відкидаючи землю на бруствер, потрібно залишати вільним сектор обстрілу (близько 30°). Якщо боєць риє окоп не перпендикулярно до фронту, бруствер із боку противника відсипають довший.

Глибина готового окопу: для стрільби лежачи - до 30 см, для стрільби стоячи - до 110 см. Висота бруствера - 30-60 см.

Якщо ситуація у бою дає змогу, то окоп дообладнують для стрільби з коліна. План окопу по низу таких самих розмірів, що й окоп для стрільби лежачи (для бійця середнього зросту 60 x 170 см), проте його поглиблюють до 60-70 см. Ґрунт, отриманий внаслідок окопування, відкидають на бруствер, таким чином підіймають бруствер до 40-50 см. До того ж кожен новий шар ґрунту ущільнюють ударами лопати.

Дещо інші вимоги стоять перед солдатом, який призначений спостерігачем, а саме - яке саме місце йому потрібно вибрати та зайняти. Він мусить усе бачити й чути, залишаючись непоміченим для противника. Місце повинно забезпечувати достатній огляд, маскування, укриття від вогню противника і мати зручні підходи. Не потрібно влаштовуватися на вершинах, горбах, біля одинокого дерева чи будинку, в невеликому гаю, тобто поблизу тих об'єктів місцевості, які привертають увагу противника і допомагають йому орієнтуватися.

Питання 3. Взаємодія у складі двійок і груп

Військові підрозділи (взвод, відділення) в бою діють, як правило, дрібними групами в складі "двійок" або "трійок". Такі групи можуть отримувати різноманітні завдання: від здійснення маневру до вогневого прикриття маневру інших груп.

Склад бойових груп може бути кількох варіантів:

1 група - старший стрілець (старший групи), кулеметник і стрілець;

2 група - командир відділення, снайпер, гранатометник, стрілець-помічник гранатометника;

3 група - заступник командира БМ - навідник-оператор (кулеметник), механік-водій (водій).

Дії механізованого відділення у складі бойових груп застосовують, як правило, під час наступу в глибину, на поспішно зайняту оборону, в ході переслідування невеликих груп противника та за інших сприятливих умов.

За призначенням можуть бути вогневі групи (групи підтримки), маневрові групи (групи захвату) та ін. Вогневі групи вогнем сковують дії противника, відвертають його увагу, а маневрові - непомітно просуваються до флангу чи в тил.

З виходом до об'єкта атаки групи одночасною атакою знищують (захоплюють) об'єкт. Рубіж атаки призначається на відстані 100-150 м від об'єкта атаки. Довжина "стрибків" до об'єкта атаки між зупинками становить 20-40 кроків. Переміщення повинно здійснюватися безсистемно, з використанням умовних сигналів (жестів) та команд.

Під час дій в обороні склад позаштатних бойових груп може бути таким, як і в наступі. В обороні групи можуть вирішувати такі завдання:

1 група - ведення розвідки на відстанях від 500 м до 700 м; знищення живої сили і неброньованих засобів на відстанях від 500 м до 300 м; використання найбільш підготовленого та фізично розвинутого солдата в резерві для посилення небезпечних місць.

2 група - ведення розвідки на відстанях від 500 м до 700 м; знищення живої сили і броньованих засобів на відстанях від 500 м до 300 м; охорона командира відділення.

3 група - ведення розвідки з використанням оптичних прицілів бойової техніки на відстані до 2000 м; знищення броньованих засобів на відстані до 1500 м.

Питання 4. Порядок пересування у складі груп.

Під час роботи у "двійці" солдат, який відкриває вогонь, повинен вигуком "Тримаю" або "Прикриваю" чи іншим способом повідомляти про готовність прикрити вогнем напарника.

"Трійка" розбивається на дві підгрупи, що складаються із двох та одного солдата, і вони працюють так само, як працюють у "двійці": одна група біжить - інша прикриває. Попереду завжди повинен бути один солдат, а двоє підтягуються до нього, - інакше двоє, які біжать поперед одного, перекриватимуть йому сектор обстрілу.

Викладач

В.К.Кучабський